

FASTIGHETSÄGARNA

FASTIGHETSÄGARE OCH SOPOR

– vad är det som gäller?

Fastighetsägarna Stockholm

Box 12871

Alströmergatan 14

112 98 Stockholm

Tel 08-617 75 00

www.fastighetsagarna.se

FASTIGHETSÄGARNA

Vilken avfallsservice ska du som fastighetsägare erbjuda dina boende?

Vad är valfri ambitionsnivå och vad måste du göra enligt lag?

Vi på Fastighetsägarna Stockholm hoppas att handboken blir ett bra hjälpmedel för att reda ut vilka regler som gäller.

Innehåll

AVFALL

SID 4

Kommunens ansvar

- Hushållsavfall
- Grovavfall
- Farligt avfall
- Kylar och frysar
- Småbatterier
- Matavfall

Producenternas ansvar

- Förpackningar
- Returpapper (tidningar och tidskrifter)
- Elavfall

AKTÖRER

SID 19

- Fastighetsägare
- Hushåll
- Producenter
- Entreprenörer
- Kommuner

MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER

SID 30

ORDLISTA

SID 32

LAGAR OCH REGLER

SID 35

Inledning

Vår förhoppning är att du som fastighetsägare i denna handbok ska få svar på de flesta frågor som rör avfallshandtering. Vi försöker reda ut skillnaden mellan vilka skyldigheter du som fastighetsägare har juridiskt och vad som är valfri servicenivå till de boende i fastigheten.

Handboken vänder sig till ägare och förvaltare av flerbostadshus, såväl hyreshus som bostadsrättsfastigheter.

Det sker ständigt förändringar i de aktuella regelverken. Vi ställer frågor och lämnar svar utifrån vad som gäller i dagsläget. Flera frågor som berör dig som fastighetsägare kommer att vara föremål för debatt och lagändringar.

På vår hemsida www.fastighetsagarna.se (region Stockholm) kan du följa utvecklingen inom avfallsområdet. Där finns även länkar till andra organisationer och myndigheter.

Stockholm 1 december 2004

Fastighetsägarna Stockholm

Sopfrågan aktuell redan 1870

Fastighetsägarna Stockholm grundades 1870. Bakgrunden var att ett antal fastighetsägare kom fram till att de behövde en gemensam organisation som kunde tillvarata deras intressen när Stockholms stad ställde allt hårdare krav på sophämtning och renhållning.

Latrinhämtning i Stockholm förr i tiden. Konstnär: Hjalmar Mörner

AVFALL

Med avfall avses varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. (MB 15 kap 1§)

Vad finns det för olika sorters avfall?

TYP AV AVFALL	INNEHAVARE (sorteringsansvar)	ANSVAR (insamling och behandling)
Hushållsavfall inkl grovavfall och farligt avfall	Hushåll	Kommunen
Hushållsavfall som omfattas av producentansvar	Hushåll	Producenterna genom Förpacknings- och tidningsinsamlingen
Verksamhetsavfall inkl farligt avfall	Verksamheten (t ex handel, kontor, sjukhus)	Verksamhetsutövaren själv
Hushållsavfall från verksamheten	Verksamheten	Kommunen

Avfall under kommunens ansvar

Hushållsavfall

Hushållsavfall är det avfall som uppkommer i ett hushåll och som slängs i soppåsen. Det är det som blir kvar efter att hushållen sorterat ut farligt avfall, glas, tidningar och elav-

fall, till exempel matrester, hushållspapper och blöjor. Det kan även vara skrymmande avfall som möbler och cyklar.

Avfall som kommer från företag eller andra verksamheter och som liknar hushållsavfall, till exempel avfall från restaurangkök, räknas också som hushållsavfall.

Kommunen har ansvar för insamling och behandling av hushållsavfallet och utför detta antingen i egen regi eller genom entreprenör. När det gäller hushållsavfallet är du som fastighetsägare bunden till den entreprenör som kommunen har avtal med.

>> Informera de boende i fastigheten om hur olika typer av avfall ska hanteras.

>> Städa och underhåll sopnedkast, soprum, behållare eller annat som finns för att sophanteringen ska fungera.

>> Som fastighetsägare kan du påverka kostnaden för sophämtning på tre olika sätt; typ av behållare, hämtningsförhållanden och hämtningsintervall. Kontrollera därför med jämna mellanrum att du har rätt debitering för sophämtningen – det kan du spara pengar på. Det är nämligen du själv som måste bevaka att de tjänster du köper stämmer med det du får. Kontrollera till exempel om kärlen är fyllda när de hämtas. Se till att sophämtarna kommer så ofta som avtalet föreskriver, annars får du betala extra för alltför tunga kärll.

HAR
DU
TÄNKT
PÅ ATT...

Grovavfall

Grovavfall är sådant hushållsavfall som inte passar i soppåsen för att det är för stort eller för tungt eller har andra egenskaper som gör att det inte passar i soppåsen. Exempel på grovavfall är möbler, cyklar och husgeråd.

Det finns även avfall från hushållen som inte får läggas i soppåsen, men som inte är grovavfall, till exempel farligt avfall, kylar och frysar, batterier och elavfall.

Tre möjliga situationer för dig som fastighetsägare

1

Det finns grovsoprum i fastigheten.

2

Det finns inget grovsoprum och inte heller någon egentlig förutsättning för att inrätta ett grovsoprum i fastigheten.

Istället för att inrätta ett grovsoprum kan det vara ett bättre alternativ att med jämna mellanrum beställa en container av en entreprenör och informera de boende om att de kan lämna grovavfall där. Tänk på att det ska vara täckta låsbara containrar. Ett annat alternativ är att hänvisa till kommunens återvinningscentraler.

3

Det finns inget grovsoprum, men det finns däremot förutsättningar för att inrätta ett.

Det är du som fastighetsägare som själv avgör vilken lösning ni ska ha i fastigheten. Gör en ordentlig ekonomisk kalkyl innan beslut fattas och ansök om bygglov för grovsoprum. Det kan vara en bra idé att kontakta det regionala skyddsombudet på fackförbundet Transport för att ta reda på vilka krav på arbetsmiljön som ställs innan ni ansöker om bygglov. På vår hemsida finns mer information.

Som fastighetsägare ska du ordna så att de boende kan sortera ut grovavfallet från annat avfall, antingen genom att inrätta ett grovsoprum eller beställa grovsophämtning med jämna mellanrum. Ett alternativ är också att hänvisa de boende till kommunens återvinningscentraler.

För att kunna inrätta ett grovsoprum måste det finnas förutsättningar för det i fastigheten så att det går att ordna en godkänd arbetsmiljö för sophämtarna. Problem med sophämtarnas arbetsmiljö leder till hämtningsförbud.

Om du som fastighetsägare vill erbjuda en hög servicenivå och därför skaffar bygglov för att bygga ett grovsoprum i fastigheten och sedan upptäcker att det blir för dyrt eller inte fungerar, är det svårt att ändra. Dels har du lagt dig på en viss servicenivå som det är svårt att sänka, dels får du inte starta annan verksamhet i lokalerna eftersom du har bygglov för att ha grovsoprum – såvida du inte ändrar bygglovet.

Kommunen ska tillhandahålla entreprenör som ordnar transport av avfallet till anläggning. I Stockholm och Lidingö kan du som fastighetsägare för närvarande själv välja vem av ett antal upphandlade och godkända grovavfallsentreprenörer som ska hämta grovavfallet i fastigheten. I övriga kommuner måste du som fastighetsägare ta den entreprenör som kommunen har handlat upp.

Grovavfallsentreprenören fakturerar fastighetsägaren utifrån vikt eller volym. I avgiften ingår även kostnader för hämtning och behandling.

Återvinningscentral

Återvinningscentral är en större, bemannad insamlingsplats för allt sorterat avfall (utom matavfall) från hushåll. Återvinningscentraler ägs av kommunen. Hushåll får lämna avfall på återvinningscentralerna kostnadsfritt medan företag måste betala en avgift. På vår hemsida finns en karta över Stockholmsområdet där alla återvinningscentraler är utmärkta.

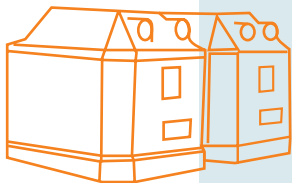
Återvinningsstation

Återvinningsstation är en obemannad plats med flera olika kärl och containrar avsedda för förpackningsavfall som omfattas av producentansvar, till exempel tidningar, kartonger, plastförpackningar, förpackningsglas och metallförpackningar. Återvinningsstationer är ofta uppställda utanför affärer eller köpcentra.

Förpacknings- och tidningsinsamlingen som finansierar och ansvarar för återvinningsstationerna anlitar olika entreprenörer för skötsel och tömning av dem. Producenterna har därmed ordnat ett system som uppfyller lagen om producentansvar. Eftersom producenterna har ordnat detta system med återvinningsstationer, måste fastighetsägare som vill ordna fastighetsnära hämtning bekosta den själva.

Miljöstation

Miljöstation är en bemannad insamlingsplats för farligt avfall. Ofta ligger miljöstationer i anslutning till bensinstationer. I vissa områden finns även mobila miljöstationer. Det är en lastbil som kommer på bestämda tider och hämtar farligt avfall och småelektronik.

>> Fundera över vilken kvalitetsnivå du vill ge de boende när det gäller hantering av grovavfall. En bra lösning är att med jämna mellanrum beställa en container från någon entreprenör där de boende kan lämna sina grovsopor.

>> När grovavfallet hamnar i container, är det kommunen som äger avfallet. Det räknas alltså som stöld att ta något ur en container.

>> Om det vid slutstationen visar sig att ett sorterat grovavfall inte är rätt sorterat måste avfallet sorteras om, vilket du som fastighetsägare får betala extra för. Se därför till att det är entreprenören som har ansvar för sortering.

HAR
DU
TÄNKT
PÅ ATT...

Farligt avfall

Farligt avfall är allt avfall som är farligt för människa och miljö. Det ska inte slängas i soppåsen eller hällas i avloppet. Det bör överhuvudtaget inte hanteras i fastigheten.

Det är viktigt att farligt avfall tas om hand lagenligt och på ett säkert och miljöriktigt sätt. Exempel på farligt avfall är färg-, lack- och limrester, lösnings- och rengöringsmedel, batterier och kemikalier.

Alla privatpersoner ska lämna farligt avfall till kommunens miljöstationer. I bland annat Stockholms kommun finns även mobila miljöstationer i vissa områden.

HAR DU TÄNKT PÅ ATT...

>> Informera de boende om vilka regler som gäller angående farligt avfall. Hänvisa till kommunens miljöstationer eller till mobila miljöstationer om det finns i ert område.

Det är en verksamhet som håller på att byggas ut och är ett alternativ till fasta miljöstationer. I takt med att antalet mobila miljöstationer ökar blir det allt lättare för de boende att göra sig av med farligt avfall.

En del färghandlare har avtal med kommunen och kan ta emot de produkter som finns i deras sortiment.

Om du som fastighetsägare har lokalhyresgäster med verksamhet som ger upphov till farligt avfall och du ordnar sortering av deras farliga avfall i fastigheten, måste du anmäla det till Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Du behöver dock inte anmäla att det finns farligt avfall i fastigheten om det bara kommer från de boende. För yrkesverksamma krävs dessutom tillstånd för att transportera farligt avfall.

Kylar och frysar

Kylar och frysar tillhör gruppen farligt avfall på grund av att de innehåller elavfall och köldmedia. De måste alltid hållas avskilda från annat avfall.

Situationen skiljer sig mellan hyresfastigheter och bostadsrättsfastigheter. I hyresfastigheten ägs och hanteras kasserade kylar och frysar av fastighetsägaren. I bostadsrättsfastigheten äger bostadsrättshavarna sina egna kylar och frysar. Bostadsrättsföreningens styrelse har att besluta om kasserade kylar och frysar ska tas om hand i fastigheten eller om bostadsrättshavaren ska transportera dem till kommunens återvinningscentraler.

Det är den grovavfallsentreprenör som hämtar grov- och elavfall i fastigheten som också hämtar kylar och frysar. Entreprenören fakturerar för insamlings- och transportkostnader.

När en fastighetsägare köper kyl och frys får denne ofta varorna hemtransporterade. Det är lämpligt om transportören tar med de gamla produkterna vid leverans av nya.

Det finns planer på att kylar och frysar ska omfattas av producentansvar. Håll dig uppdaterad om vad som händer i frågan genom att gå in på vår hemsida.

Småbatterier

Småbatterier tillhör kategorin farligt avfall. De ska lämnas till miljöstation eller återvinningsstation med batteriholk. Det är dock den ur hälsosynpunkt minst farliga formen av farligt avfall och kan därför även hanteras i fastigheten. Insamling kan samordnas med hämtning av annat avfall, till exempel grovsopor. På vissa ställen hjälper kommunen till med gratis hämtning vid fastigheten. Informera dig hos respektive kommun för att veta vad som gäller just där.

Matavfall

Matavfall får enligt lag inte läggas på deponi utan går i allmänhet till förbränning. Det finns förslag att hushållen ska börja sortera ut matavfallet för kompostering men ännu är inga beslut fattade. Det kan därför finnas anledning att avvakta med eventuella nyinvesteringar i fastigheten för att ordna sortering för kompostering. Håll dig informerad genom att gå in på vår hemsida eller på www.sopor.nu

Producentansvar innebär att den som tillverkar, importerar eller säljer varor eller förpackningar är skyldig att se till att avfallet från dessa samlas in, transporteras bort, återvinnas, återanvänds eller bortscaffas på ett sätt som kan krävas för en hälso- och miljömässigt godtagbar avfallshantering. (MB 15 kap 6,7§§)

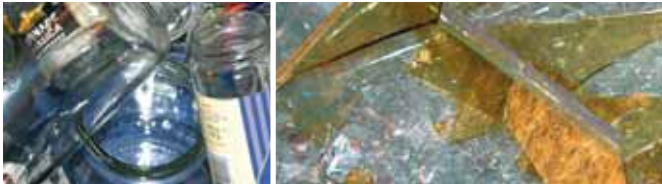
Vilket avfall täcks av producentansvar?

Förpackningar, returpapper som tidningar och tidskrifter, elektriskt och elektroniskt avfall, däck, bilar och småbatterier täcks av producentansvar. För att samordna ansvaret har producenterna gått samman i så kallade materialbolag och dessa har bildat organisationen Förpacknings- och tidningsinsamlingen som sköter återvinningsstationerna.

När det gäller avfall som täcks av producentansvaret har du som fastighetsägare möjlighet att teckna avtal med valfri entreprenör.

Materialbolagen gör egna upphandlingar av entreprenörer för att samla in avfallet från återvinningsstationer. De entreprenörerna tar även emot förpackningar från entreprenörer som har anlåtits av fastighetsägare. Om fastighetsägare som har full källsortering i fastigheten utnyttjar materialbolagens entreprenörer får de många olika entreprenörer med tillgång till fastigheten. Det kan då bli svårt att hålla utrymmena rena och snygga.

Om många entreprenörer måste ha tillgång till utrymmena bör du försöka få till stånd en samordning som innebär att en av entreprenörerna har ansvar för att utrymmena är rena och prydliga.

Det är skillnad på glas och glas

Det är skillnad på förpackningsglas, det vill säga burkar och flaskor som använts för att förvara livsmedel eller hudvårdsprodukter, och annat glas, till exempel fönsterglas och dricksglas. Anledningen till det är att förpackningsglas omfattas av producentansvar och ska lämnas vid återvinningsstationerna. När varan köptes betalade konsumenten en avgift för att förpackningen ska kunna återvinnas. Annat glas ska behandlas som grovavfall.

AVTAL

Fastighetsägarna Stockholm har tecknat avtal med några entreprenörer som medlemmarna kan utnyttja för borttransport av grovavfall, förpackningar, tidningar och elektroniskt avfall. Att utnyttja den möjligheten underlättar avsevärt då du som fastighetsägare därmed får endast en entreprenör som ansvarar för allt. Städning ingår i entreprenörens åtagande.

TIPS!

Medlemmarna kan välja olika "paket" när de tecknar avtal med en entreprenör. "Lilla paketet" innefattar grovavfall, glas, tidningar och metall, medan det "stora paketet" även omfattar plast och kartong. På vår hemsida finns information om denna service.

Förpackningar

Förpackningar delas in i fyra grupper; glas (färgat och ofärgat), metall, papper (kartonger och wellpapp) och hårdplast. Förpackningar omfattas av producentansvar.

Vad innebär fastighetsnära källsortering?

Fastighetsnära källsortering innebär att de boende i en fastighet erbjuds möjlighet att sortera avfallet i närheten av fastigheten. Den tolkningen gäller inte i alla kommuner. I vissa kommuner innebär fastighetsnära källsortering att det ska finnas möjlighet att sortera soporna inne i fastigheten.

Källsortering i fastigheten eller inte?

- Fundera igenom förutsättningarna i fastigheten och vad som är realistiskt. I trånga fastigheter är ofta den bästa lösningen att hänvisa de boende till återvinningsstationerna.
- Det finns ännu inga krav på att du som fastighetsägare ska göra i ordning ett utrymme för källsortering. Om du vill göra det som ett led i din service till de boende bör du första reda på vilka krav som ställs på arbetsmiljön och göra en ordentlig ekonomisk kalkyl så att du vet vilka kostnader det skulle innebära.
- Om fastigheten har ett soprum med källsortering, erbjud i första hand Förpacknings- och tidningsinsamlingen att hyra utrymmet. I det utrymmet kan då bara källsortering av det avfall som täcks av producentansvar göras.
- Om det är ont om utrymme får du som fastighetsägare prioritera vilka typer av avfall som ska sorteras. I det fallet ska grovavfall prioriteras.

■ Debatten om hur källsorteringen ska organiseras är intensiv. Vilka eventuella lagkrav som kan komma att ställas på fastighetsägarna är oklart. Om fastigheten inte redan har ett källsorteringsrum kan det finnas skäl att avvakta med att inrätta ett.

Returpapper (tidningar och tidskrifter)

Tidningar omfattas av producentansvar, vilket innebär att de företag som producerar tidningspapper är skyldiga att se till att det finns ett system dit kunderna kan lämna tidningar för återvinning.

CHECKLISTA – OLIKA TYPER AV AVFALL

- ✓ **GLAS** – är tungt att hantera men ur miljösynpunkt viktigt att sortera ut ur det vanliga avfallet.
- ✓ **TIDNINGAR** – samma som för glas. Dessutom har tidningar ett samhällsekonomiskt värde.
- ✓ **METALL** – är en liten fraktion som inte behöver tömmas ofta. Under förutsättning att det finns bra förhållanden i fastigheten för källsorteringsutrymme, kan du som fastighetsägare erbjuda sortering av metall.
- ✓ **KARTONG** – är volymkrävande och därför dyrt att hantera. I trånga fastigheter är det därför bäst att sortera kartong som brännbara grovsopor.
- ✓ **HÅRDPLAST** – samma som för kartong.
Om det inte går att lösa sortering i fastigheten på ett bra sätt ur arbetsmiljösynpunkt är det bättre att hänvisa de boende till återvinningsstationer.

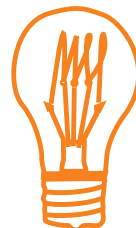
Det är skillnad på papper och papper

I tidningsinsamlingen kan du lämna papper från dagstidningar, veckotidningar, telefonkataloger och reklamblad, men inte till exempel böcker och kartonger. Anledningen till det är att kartong består av andra typer av pappersfibrer än tidningspapper vilket gör att det måste sorteras separat.

Elavfall

Elavfall, det vill säga allt som har drivits med el från sladd eller batteri inklusive glödlampor, lysrör och lågenergilampor, ska alltid hållas skilt från övrigt avfall. Fastighetsägarna Stockholm rekommenderar att allt elavfall behandlas som farligt avfall. Elavfall omfattas av producentansvar.

Hushåll kan lämna elavfall inom elproducentansvaret kostnadsfritt på återvinningscentral. När det gäller elartiklar med ljud och bild, exempelvis TV, radio och video (så kallade brunvaror) finns även möjlighet att utnyttja sin åter-

HAR DU TÄNKT PÅ ATT...

>> Det är för närvarande oklart hur den framtida insamlingen av tidningar ska organiseras. Håll dig informerad om vad som händer i frågan genom att gå in på vår hemsida.

lämningsrätt, det vill säga lämna tillbaka den gamla produkten till butiken vid köp av en ny produkt.

Om du ordnar sortering av elavfall i fastigheten måste du bekosta transporten av elavfallet från soprummet till materialbolagets insamlingsplats. Du bör samordna hämtningen av elavfallet med hämtning av grovavfallet. Den entreprenör som utnyttjas ska vara godkänd av kommunen.

TIPS!

Informera gärna de boende om att de kan lämna sitt elavfall vid återvinningscentralerna. Tipsa dem också om att de kan utnyttja sin återlämningsrätt när det gäller brunvaror (till exempel TV och radio) när de köper nytt. Kommunen har dock det primära ansvaret att informera.

AKTÖRER

Det finns många aktörer som på olika sätt har ansvar och uppgifter när det gäller att ta hand om avfallet; fastighetsägare, hushåll, producenter, entreprenörer samt kommuner och andra myndigheter.

Fastighetsägare

Vilka skyldigheter har du som fastighetsägare idag?

Sedan 1975 ska fastighetsägare enligt den då gällande bygglagstiftningen inrätta grovsoprum eller källsorteringsrum när flerbostadshus byggs eller byggs om. De flesta fastigheter i Stockholm är dock äldre och det går inte att retroaktivt kräva att fastighetsägare ska inrätta grovsoprum eller källsorteringsrum.

Av arbetsmiljöskäl kan det emellertid krävas att fastighetsägaren gör vissa förbättringar i existerande soprum. Den viktigaste retroaktiva bestämmelsen är den som gäller

arbetsmiljön. Om en fastighetsägare vill inrätta ett grovsoprum eller källsorteringsrum i fastigheten för att höja servicen till de boende och därför behöver bygga om eller till, gäller alla nya arbetsmiljökrav.

Att fastighetsägare sedan länge tillhandahåller sopnedkast och soprum är en del av servicen till de boende. Kostnaden för sopnedkast, soprum och kommunens hämtning ingår i hyresgästens hyra eller bostadsrättshavarens årsavgift.

TIPS!

ARBETSMILJÖ

>> Om det är problem med tillgängligheten i fastigheten, kontakta Arbetsmiljöverket eller det regionala skyddsombudet på fackförbundet Transport för att ta reda på de krav som ställs på arbetsmiljön innan du ansöker om bygglov.

>> Det finns omfattande föreskrifter när det gäller arbetsmiljö och belastningsergonomi från Arbetsmiljöverket. De är i hög grad aktuella för sophämtare och därmed för fastighetsägare. På Arbetsmiljöverkets och Fastighetsägarna Stockholms hemsidor finns mer information.

>> Tänk på att ansöka om bygglov och göra en bygganmälan i det fall soprum i fastigheten behöver byggas eller byggas om. Bygglövsansökningar och ärenden handläggs av Stadsbyggnadskontoret/Byggnadsnämnden.

Alla kärlostorlekar är ej lämpliga

AVFALLSSLAG	2 hjul				4 hjul	
	140 lit.	190 lit.	240 lit.	370 lit.	400 lit.	600 lit.
Osorterat hushållsavfall	●	●	●	●	●	●
Biologiskt avfall	●	●	●	●	●	●
Tidningar	●	●	●	●	●	●
Plastförpackningar	●	●	●	●	●	●
Pappersförpackningar	●	●	●	●	●	●
Glasförpackningar	●	●	●	●	●	●
Metallförpackningar	●	●	●	●	●	●
Elektronikavfall	●	●	●	●	●	●

● = Lämplig kärlostorlek

● = Mindre lämplig kärlostorlek pga för tung vikt

HAR DU TÄNKT PÅ ATT...

När det gäller soprum ställer kommunerna vissa krav på utrymmen och transportvägar. I Stockholms kommun gäller nedanstående krav när det gäller utformningen av soprum och hämtningsvägar dit.

- >> Avfall ska kunna hämtas från fastigheten med kärra, rullkärl eller med hjälp av maskinell anordning. Tunga lyft får inte förekomma.
 - >> Avståndet mellan soprum och sophämtningsfordon bör inte överstiga 50 meter.
 - >> Soprummet ska vara tillräckligt stort så att det finns manöverutrymme för hämtpersonalen.
 - >> Hämtningsvägar för rullkärl bör vara plana eller endast svagt lutande. En ramp som rullkärl transporteras på får ha en lutning på max 1:12 och vara max 6 meter lång.
 - >> Endast enstaka trappsteg nedför hämtningsvägens riktning godtas.
 - >> Dörrar och passager ska vara tillräckligt breda och höga. Karmyttermått för dörrar till soprum ska vara minst 1,1 x 2,1 m (fritt mått 1,0 x 2,0) och till grovsoprum minst 1,3 x 2,1 m. Passager ska vara minst 1,2 m breda. Trösklar får inte vara högre än 25 mm.
 - >> Rumshöjden ska vara minimum 2,1 m.
 - >> När soprummet placeras inom byggnaden ska det byggas som egen brandcell.
 - >> Soprummet ska ha ventilationsanordning för tilluft och frånluft.
 - >> Soprummet ska kunna hållas rent.
 - >> Fastighetsägare ska se till att transportvägen till soputrymmet hålls i framkomligt skick, att den till exempel röjs från snö och hålls halkfri.
- Se vidare Boverkets byggregler och bygglagstiftningen, kommunens renhållningsordning och Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Du hittar information och länkar på vår hemsida.*

TIPS!

SOPRUMMET

- >> Se till att det är rent och prydligt – då ökar chanserna att de boende sköter sophanteringen bra. Måla gärna rummet i glada, ljusa färger och se till att det är lättstädad. Se till att rummet har bra belysning och upplevs som behagligt.
- >> Se till att soprummet är praktiskt, att de mest använda kärlen står närmast ingången.
- >> Sätt upp tydliga skyltar så att de boende vet hur de ska sortera.
- >> Många renhållningsförvaltningar har idag ambitionen att gå ifrån säckar, bland annat för att det är lättare att väga ett kärl än en säck. Dessutom är kärl lättare att transportera och tunga lyft undviks.
- >> Välj rätt typ av kärl och behållare för respektive avfallsslag och vilka mängder det är fråga om. Kärlen ska vara placerade så att de är tillgängliga både för de boende och för hämtpersonalen. Kärlen ska ha hjul; mindre kärl har två hjul baktill och större kärl har fyra hjul. Det finns även handikappanpassade kärl.

Vad kostar fastighetsnära källsortering?

Ekonomiska konsekvenser för en fastighetsägare per år (ett exempel)

Hyresbortfall (14 m ² x 1 500 kr) Lokalen som används som källsorteringsutrymme skulle eventuellt kunna hyras ut till annat ändamål och ge hyresintäkter.	21 000 kr
Investeringen (300 000 kr) Lokalen måste eventuellt byggas om för att fungera som soprum.	43 000 kr
Driftskostnad	6 000 kr
Summa kostnad	70 000 kr
Motsvarar en hyreshöjning på Exemplet är från en innerstadsfastighet i Stockholm med relativt enkla hämtningsförhållanden. Räknat på 23 olika lägenheter inkl ökade kostnader för hämtning.	3,5 %

Vad är tillåtet när det gäller transport av avfall?

Fastighetsägare får transportera avfall som täcks av producentansvar, men inte hushållsavfall på allmänna vägar. Fastighetsägare får inte heller transportera farligt avfall utan tillstånd. En fastighetsägare räknas som yrkesverksam och därför krävs tillstånd att transportera farligt avfall. Enskilda och yrkesverksamma omfattas av olika regler för transport av farligt avfall.

Hushåll

Vilka skyldigheter har hushållen?

Hushåll (hyresgäster och bostadsrättshavare) räknas som avfallsinnehavare och har därför i lagens mening ansvar för att lämna sina sopor i sorterat skick till kommunens eller producenternas insamlingssystem. Grovavfallet ska vara sorterat i brännbart och icke brännbart. Hushållen ska följa kommunens regler för avfallshantering, men det finns inget sanktionssystem mot enskilda hushåll. Deras ansvar är därför i princip frivilligt.

Varje stockholmare ger i snitt upphov till 285 kg hushållsavfall per år.

Konsumtionsmönstret skiljer sig mellan olika områden vilket gör att avfallet ser olika ut. Det är därför en bra idé att tänka på den sociala strukturen i fastigheten. Med många barnfamiljer blir det mycket blöjor i soporna och med kattägare blir hushållssoporna tunga pga kattsand. I vissa områden läser de boende mer tidningar än i andra. En del människor köper mycket storpack av matvaror vilket innebär kartonger och andra stora förpackningar i avfallet.

FARLIGT AVFALL 0,8%

(elavfall 0,5%,
batterier 0,1%,
farligt avfall 0,2%)

**PRODUCENTAVFALL
24,9%**

(glas 4,7%,
kartong och
well 8,2%,
hårdplast 2,5%,
metall 1,6%,
tidningar 7,9%)

RISKA VFALL 0,2%

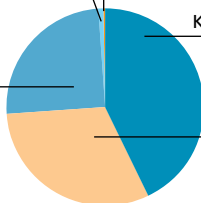
(apoteksavfall 0,2%)

KOMPOSTERBART AVFALL 42,8%

(matavfall 40,2%,
trädgårdsavfall 2,6%)

HUSHÅLLSAVFALL 31,3%

(glas 0,3%, plast 5,9%,
metall 0,6%, papper 8,3%,
textilier 3,3%, blöjor 9,6%,
sand etc 1,6%, övrigt avfall 1,7%)

Diagrammet visar hur stor andel av den totala soppåsens vikt som olika avfallsorter utgjorde när Stockholms kommun hösten 2003 gjorde en "plockanalys" av soppåsen.

Kostnaden för sophämtning påverkas av tyngden på soppåsen som i sin tur påverkas av innehållet i soppåsen. Det kan således löna sig att ge bra information till de boende om hur de kan sortera avfallet för att minska hushållsavfallets mängd och tyngd.

Producenter

Glödlampa
8 öre

Glasburk (250 ml)
15 öre

Vinflaska (700 ml)
28 öre

Producentansvar – vad innebär det?

Producentansvar (enligt lag) finns idag för förpackningar, returpapper som tidningar och tidskrifter, elektriskt och elektroniskt avfall, däck, bilar och småbatterier. Producenterna ska se till att det finns lämpliga insamlingssystem och har skyldighet att ge kommunen tillräckligt med underlag för att kunna informera om sortering och insamling. Materialbolagen ansvarar för insamling och hantering av avfall som omfattas av producentansvar.

För att producenternas hantering ska finansieras tas en särskild avgift för återvinningsarbetet ut när varan säljs.

>> Utgångspunkten är att återvinning av förpackningsavfall ska bekostas av producenterna genom materialbolagen. En avgift tas ut när varan säljs för att täcka kostnaderna för producenternas hantering av avfallet. När en del fastighetsägare själva betalar för fastighetsnära hämtning innebär det i praktiken att de har tagit på sig ett ekonomiskt ansvar som producenterna enligt producentansvaret är skyldiga att ta.

HAR
DU
TÄNKT
PÅ ATT...

Entreprenörer

Vilka är entreprenörer?

Entreprenörer är de företag som hämtar, lämnar, transporterar och hanterar avfall. Kommunerna gör upphandlingar av entreprenörer när det gäller hushållsavfallet och det är de entreprenörer som vunnit upphandlingarna som sköter avfallshanteringen.

Vilket ansvar har entreprenörerna?

Entreprenörerna har olika uppgifter och ansvar beroende på avfallsslag. Vid transport av hushållsavfall har du som fastighetsägare kommunen som avtalspart. Entreprenören är din avtalspart när det gäller förpackningar och i vissa kommuner även när det gäller grovavfall från hushåll.

Enligt avfallsförordningen får inte avfall transporteras osorterat, vilket innebär att entreprenörer inte får transportera grovavfall från fastigheter utan att det är sorterat redan i fastigheten. I Stockholms kommun finns emellertid möjlighet att transportera grovavfall osorterat. Det är oftast en billigare lösning än att entreprenören hämtar sorterat avfall vid fastigheten, eftersom det ofta är delvis felsorterat vilket innebär att fastighetsägaren kommer att få en faktura för extrakostnader för omsortering.

Kommuner

Vilket ansvar har kommunen?

Kommunen är enligt lag skyldig att se till att hushållsavfall inom kommunen transporteras till en behandlingsanläggning, återvinns eller på annat sätt bortskaffas och har ansvar för att miljölagarna efterlevs. (Den kommunala renhållningsskyldigheten enligt MB 15 kap 85)

Kommunen ansvarar för hushållsavfallet inom kommunen och ska upprätta en renhållningsordning och en avfallsplan. I renhållningsordningen står det hur avfall ska hanteras inom kommunen. Avfallsplanen innehåller uppgifter om allt avfall som berör kommunen och där står vad kommunen gör för att minska avfallets mängd och farlighet.

Kommunens avfallshantering är avgiftsfinansierad och taxan antas av kommunfullmäktige. Avgifterna ska täcka hela verksamheten och avsikten är att avgiften ska belasta medborgarna lika.

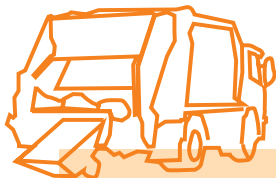
OLIKA REGLER I OLIKA KOMMUNER

Möjlighet att välja grovavfallsentreprenör.

Stockholm och Lidingö.

Hänvisad till en upphandlad entreprenör när det gäller grovavfall.

Alla övriga kommuner i länet samt Gotland.

>> Kommunerna styrs av miljöbalkens regelverk, men har ett stort mått självstyre i vissa avfallsfrågor. Därför finns det skillnader mellan kommunerna i Stockholmsområdet när det gäller till exempel val av grovavfallsentreprenör. (Se tabell ovan.)

Då reglerna ändras med jämna mellanrum, är det bra att kontakta respektive kommun för att ta reda på vad som gäller.

HAR
DU
TÄNKT
PÅ ATT...

MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER

Miljö

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket är regeringens centrala miljömyndighet.

Verket ger ut föreskrifter som rör avfallshantering.

Tel: 08-698 10 00, www.naturvardsverket.se

Miljöförvaltningen/Renhållningsförvaltningen

Miljöförvaltningen/Renhållningsförvaltningen upprättar förslag till renhållningsordning och avfallsplan, föreslår taxor och samordnar kommunens agerande när det gäller producentansvaret.

Tel: 08-508 465 40, www.stockholm.se

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket

Arbetsmiljöverket har hand om arbetsmiljöfrågor och har givit ut omfattande föreskrifter om arbetsmiljö och belastningsergonomi på arbetsplatser. På hemsidan finns information om verkets arbete, alla typer av arbetsmiljöfrågor samt länkar till lagar och föreskrifter inom området.

Tel: 08-730 90 00, www.av.se

Byggande

Boverket

Boverket är den nationella myndigheten för samhällsplanering, stadsutveckling, byggande och boende i Sverige. På lokal nivå sköts myndighetens uppgifter av Stadsbyggnadskontoret i respektive kommun.

Tel: 0455-35 30 00, www.boverket.se

Stadsbyggnadskontoret/Byggnadsnämnden

Stadsbyggnadskontoret i respektive kommun bevakar Boverkets uppgifter. Det finns lokala tolkningar av Boverkets regler, till exempel när det gäller vilka krav som ställs på ett soprum och transportvägarna dit. Stadsbyggnadskontoret har hand om bygglovsärenden.

Stadsbyggnadskontoret i Stockholm, tel: 08-508 26 000,
www.sbk.stockholm.se

Nyttiga hemsidor

www.fastighetsagarna.se (region Stockholm)

Fastighetsägarnas hemsida. Här finns information och råd i olika frågor som är aktuella för dig som fastighetsägare. Här kan du skriva ut denna handbok som pdf-fil och hålla dig uppdaterad om vad som händer inom avfallsområdet.

www.regeringen.se

På miljödepartementets sida kan du läsa om vad som händer på det politiska området när det gäller miljö- och avfallsfrågor.

www.sopor.nu

Portalen är ett samarbetsprojekt mellan bland andra Naturvårdsverket, Konsumentverket och ett antal materialbolag. Här finns mycket information om avfall och avfallshantering samlad på ett ställe, till exempel de olika aktörernas ansvar och roller, fakta om sopor och återvinning, länkar till andra hemsidor. Här hittar du också länkar till lagar och förordningar.

www.ftiab.se

Förpackningsinsamlingen (www.forpackningsinsamlingen.se) ersätts den 1 januari 2005 av Förpacknings- och tidningsinsamlingen, FTI. På hemsidan finns bland annat information om FTI:s verksamhet och länkar till materialbolagen som ingår i organisationen.

www.stockholm.se

Stockholms kommuns hemsida. Här finns, bland all annan information om den kommunala verksamheten, information om avfallshandling. Här kan du ladda hem renhållningsordning och avfallsplan, läsa om vad Renhållningsförvaltningen gör, få information om återvinningscentraler och allt annat som rör avfallshandling inom kommunen.

Övriga kommuner

Övriga kommuner har information om avfallshandling på sina webbsidor. Webbadressen till respektive kommun är:
www.xxx (kommunens namn).se

ORDLISTA

AVFALL	Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. (MB 15 kap 1§)
BATTERIHOLK	En låda för insamling av batterier.
BRÄNNBART AVFALL	Avfall som brinner utan energitillskott efter det att förbränningsprocessen startat.
DEPONI	På avfallsdeponi (soptipp) placeras allt avfall som inte sorterats ut för återvinning eller energiutvinning.
ELEKTRISKT/ ELEKTRONISKT AVFALL	Allt som har drivits med el från sladd eller batteri inklusive glödlampor, lysrör och lågenergilampor.
FARLIGT AVFALL	Allt avfall som är farligt eller skadligt för människa eller miljö. T ex färg-, lack- och limrester, lösnings- och rengöringsmedel, kemikalier, elektroniskt avfall.
FASTIGHETSÄGARE	Den som äger fastigheten eller som enligt fastighetstaxeringslagen ska anses som fastighetsägare. (MB 15 kap 5§) Detsamma som i MB uttrycks som fastighetsinnehavare.
FÖRPACKNINGS- OCH TIDNINGSINSAMLINGEN (FTI)	Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) ersätter fr o m 1 januari 2005 Förpackningsinsamlingen vars verksam-

het då upphör. Organisationen har bildats av materialbolagen för att gemensamt organisera insamling och återvinning av förpackningar och tidningar.

Förpacknings- och tidningsinsamlingen samordnar de frågor som vinner på att samordnas, t ex att etablera och driva återvinningsstationer och att informera om insamling och återvinning.

GROVAVFALL

Skrymmande men ej farligt hushållsavfall som omfattas av det kommunala ansvaret.

HUSHÅLLSAVFALL

Avfall som kommer från hushåll och därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.

ICKE BRÄNNBART AVFALL

Motsats till brännbart avfall.

MATERIALBOLAG

För att samordna sitt producentansvar har producenterna gått samman i s k materialbolag. De materialbolag som finns idag är Pressretur, Svensk kartongåtervinning, Metallkretsen, Plastkretsen, Returwell, Svensk glasåtervinning, Svensk däckåtervinning, bilindustriföreningen BIL Sweden, Pressretur och El-kretsen. Materialbolagen ägs oftast gemensamt av aktörerna i branschen. Materialbolagen organiserar och administrerar insamlingsystem för förpackningar och ansvarar för att de återvinns. Lokala entreprenörer, som har handlats upp av materialbolagen, sköter det praktiska arbetet med att tömma, transportera och sortera avfallet.

MILJÖSTATION

Bemannad insamlingsplats för farligt avfall. Ligger ofta i anslutning till bensinstationer.

PRODUCENT

Den som yrkesmässigt tillverkar, importerar eller säljer en vara eller en förpackning. (MB 15 kap 4§)

PRODUCENTANSVAR

Producentansvar infördes 1994 för förpackningar och förpackningsmaterial, vilket innebär att alla som tillverkar, importerar eller säljer förpackningar eller förpackade varor ansvarar för att förpackningarna kan samlas in och återvinnas. Förpackningar av olika materialslag, returpapper, däck, bilar, elektronik och batterier omfattas av producentansvar.

RÖTNING

Matavfall lämnas till Henriksdals reningsverk där det läggs för rötning. Genom processen bildas biogas.

ÅTERVINNINGSCENTRAL

Större, bemannad insamlingsplats för allt sorterat avfall (utom matavfall) från hushållen. Ägs av kommunen.

ÅTERVINNINGSTATION

Obemannad insamlingsplats med kärl och containrar avsedda för förpackningsavfall som omfattas av producentansvar. Ägs och drivs av producenterna.

LAGAR OCH REGLER

Förteckning över lagar, förordningar, föreskrifter och andra regler med avfallsanknytning.

MILJÖREGLER

Miljöbalken (MB)

1 kap. (1998:808): Mål och tillämpningsområde.

15 kap. (1998:808): Avfall och producentansvar.

Förordningar

Avfallsförordningen (2001:1063).

Förordning om batterier (1997:645).

Förordning om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter (2000:208).

Förordning om producentansvar för förpackningar (1997:185).

Förordning om producentansvar för returpapper (1994:1205).

Förordning om deponering av avfall (2001:512).

Föreskrifter från Naturvårdsverket

Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om hantering av brännbart avfall och organiskt avfall (NFS 2004:4).

Statens naturvårdsverks föreskrifter om transportdokument för transport av farligt avfall (SNFS 1997:4).

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:25) om ändring i föreskrifterna (SNFS 1997:4) om transportdokument för transport av farligt avfall.

Naturvårdsverkets föreskrifter om tillstånd eller anmälningsplikt för yrkesmässig transport av avfall (NFS 1999:8).

Naturvårdsverkets föreskrifter om hantering av brännbart avfall (NFS 2001:17).

Naturvårdsverkets föreskrifter om ändring i föreskrifterna (NFS 2001:17) om hantering av brännbart avfall (2002:34).

Statens naturvårdsverks föreskrifter om uppföljning av angiven insamlingsnivå m m för returpapper (SNFS 1996:15).

ARBETSMILJÖREGLER

Arbetsmiljölagen (1977:1160)

Föreskrifter från Arbetsmiljöverket

Belastningsergonomi (AFS 1998:1).

Arbetsplatsens utformning (AFS 2000:42).

BYGGREGLER

Plan- och bygglagen (1987:10)

17 kap. 20§ – Retroaktiva krav på godtagbara förhållanden för de som hämtar avfall.

Lagen om egenskapskrav på byggnadsverk m m (1994:852)

Boverkets byggregler (BBR 94)

Allt upphängas i köken.

Från den 1 JULI 1907. då beslutet om sopsördelningen skall träda i kraft, skola

HUS-SOPORNA

fördelas och uppsamlas i tvänne från hvarandra skilda grupper, nämligen:

GÖDSEL-SOPOR

nåsom:

Matrester (köksaffall)
Aska
Gölsopor
Frukt af alla slag
Rotfrukter och
Rotfruktstjälkar
Blommor
Finfördelade ämnen i
allmänhet
M. m. dylikt.

SKRÄP-SOPOR

såsom:

Papper
Lump
Bleckburkar
Buteljer
Glas och Porcelain
Förbrukade husgeråd
och kläder
Ris och Halm
Träaffall
Krollspiint
M. m. dylikt.

Öfverståthållareämbetet.

1907, 200.

Anslag af fernissad kartong att uppsättas i köken.

Källsortering förr i tiden

Källsortering startade redan 1907 i Stockholm. Dåvarande kommunfullmäktige i Stockholms kommun beslöt att stockholmarnas avfall skulle sorteras i olika fraktioner. Det fungerade ända fram till 1921 då det blev för dyrt och lades ned.